

कर्जबाजारी देश आणि राज्ये

आपल्या देशाची अर्थव्यवस्था जपानला मागे टाकून पाचव्या क्रमांकावरून चौथ्या क्रमांकावर आल्याचे सांगण्यात आलेले आहे. ही बाब आनंदाची आहे. त्यात अजिबात शंका नाही पण जपानची लोकसंख्या आणि आपली लोकसंख्या याची तुलना कशी करणार आहोत, हा एक वेगळा प्रश्न आहे. आपल्या देशावरील कर्ज मोठ्या प्रमाणात वाढलेले आहे त्याचवेळी देशांतर्गत जी राज्ये आहेत त्यांच्यावरील कर्जाचे प्रमाणही मोठ्या प्रमाणावर वाढलेले दिसते. गेल्या दशकात फुकटगिरी म्हणजे फुकटच्या योजना आणि सबसिडी देऊन जनतेला आकर्षित करता येते हे पाहिल्यावर सर्वच राज्यांनी हा रामबाण प्रयोग सुरू केलेला आहे. महाराष्ट्रासारख्या प्रगत राज्याचे उत्पन्न ५.६३ लाख कोटी आहे, यातून ११.५% सबसिडी आणि मोफत बियांवरील खर्च होतो. सरकारी कर्मचाऱ्यांचे वेतन आणि पेन्शन त्यासोबत व्याज यावर ५५% पेक्षा जास्त खर्च होतो, त्यानंतर मुद्दलीचे हसे चुकवण्यासाठी १०% च्या वर खर्च होतो. मग आता उरली ३१ टक्के राशी यामध्ये विकासासाठी अत्यंत छोट्या प्रमाणात राशी मिळते आणि त्यामुळेच की काय महाराष्ट्राने ९०० पेक्षा जास्त परियोजनांची मंजूरी रद्द केलेली आहे. अशा परिस्थितीत महाराष्ट्रासारख्या राज्याची तुलना करता मध्य प्रदेश, राजस्थान, बिहार, गुजरात, छत्तीसगड, हरियाणा, झारखंड आणि पंजाब यांची परिस्थिती अत्यंत घनगंभीर आहे. या कजापीटी अनेक राज्ये उणे वर्गावरील गेलेली आहेत, त्यांचीही आकडेवारी पहा. राजस्थान जवळ उणे १६% उरतात. पंजाब जवळ उणे ७२% तर हरियाणा जवळ उणे ३० टक्के उरतात. म्हणजे या तीन राज्यांना कर्ज चुकवण्यासाठी पुन्हा कर्ज घ्यावे लागते, ही सत्यस्थिती आहे. मध्य प्रदेश सारख्या राज्याने निवडून येण्यासाठी कर्ज काढून लाडक्या बहिणीच्या पदरात रक्कम टाकली आणि त्याचे इतर ठिकाणी अनुकरण झाले. पंचवीस तीस वर्षांपूर्वी महाराष्ट्रासारख्या राज्याचा अर्थसंकल्प शिलकी होता. सध्या घडीला देशातील सर्वच राज्यांवर मोठ्या प्रमाणावर कर्ज आहे. कोणतेही सरकार फुकटगिरीची योजना मग ती कोणतीही असो, अशी कुठलीच योजना अजिबात बंद करायला धजावत नाही. देशातील एक दोन राज्यांनी थोडेबहुत प्रयत्न केल्याचा अहवाल आहे. राजस्थान, पंजाब, हरियाणा या राज्यांच्या तुलनेत आज महाराष्ट्र जरासा बरा दिसत आहे परंतु, सरकारची उदारता अशीच ओथंबून किंवा असेडून वाहत राहिली तर भविष्याकाळात आपलीही अवस्था पंजाब किंवा हरियाणा सारखी होऊ शकते. वर उल्लेख केलेल्या तिन्ही राज्यांच्या जीडीपी पेक्षा त्यांच्यावरील कर्जाचे प्रमाण एक तृतीयांश पेक्षाही जास्त आहे. अर्थव्यवस्थेतील चौथ्या क्रमांकाची गोष्ट करताना या गोष्टीही लक्षात ठेवल्या पाहिजेत. तरीही गंमत अशी आहे की याबद्दल कोणालाही काळजी वाटत नाही. धडाधड कर्ज घेणे, फुकटे गिरीच्या योजना राबवणे आणि सत्ता मिळवणे हा आता राजधर्म झालेला दिसतो. हे आकडे जेव्हा आम्ही मिळवले तेव्हा आमचे डोळे पांढरे झाले. पहिले कर्ज फेडण्यासाठी, दुसरे कर्ज घेऊन चंद्रपूर जिल्ह्यातील एका शेतकऱ्याला आपली किडनी विकवी लागली. त्याप्रमाणेच आपल्या देशातील राज्यांच्या किडनीचा शोध लावल्यास हे कर्ज अनेक राज्यांना किडनी शून्य करू शकते की नाही हे ठरवावे लागेल. आम्हाला पुढच्या सरकारांचे भविष्य अधिकारमय वाटते म्हणून आमचा हा आजचा प्रपंच आहे. वरिष्ठ पातळी वरूनच या कर्ज व्यवहाराची भयानकता गंभीरपणे विचारात घेऊन पावले उचलणे गरजेचे ठरणार आहे. पण... हिंमत होईल काय?

महासागर
mahasagarngp@gmail.com
Mob. No. 9922970023

भीमा कोरेगावमध्ये लाखोंची गर्दी अजित पवार-प्रकाश आंबेडकरांचे अभिवादन

■ **वृत्तसंस्था, पुणे, दि. १ :** भीमा कोरेगाव येथे आज १ जानेवारी रोजी २०८ वा शौर्य दिन अत्यंत उत्साहात आणि अभूतपूर्व गर्दीत साजरा होत आहे. ऐतिहासिक विजयस्तंभाला अभिवादन करण्यासाठी राज्यभरातून लाखो भीम अनुयायी पहाटेपासूनच भीमा कोरेगावमध्ये दाखल झाले आहेत. होल-ताशे, जयघोष आणि निळ्या झेंड्यांच्या साक्षीने परिसरात चैतन्यमय वातावरण निर्माण झाले आहे. दरवर्षीप्रमाणे यंदाही शौर्यदिनाच्या निमित्ताने सामाजिक, राजकीय आणि ऐतिहासिक संदर्भांना विशेष महत्त्व प्राप्त झाले आहे. या शौर्यदिनानिमित्त उपमुख्यमंत्री आणि पुणे जिल्ह्याचे पालकमंत्री अजित पवार यांनी भीमा कोरेगाव येथे उपस्थित राहून विजयस्तंभाला अभिवादन केले. यावेळी त्यांनी प्रशासनाच्या तयारीबाबत समाधान व्यक्त केले. मी आज येथे अभिवादानासाठी आलो आहे. प्रशासनाने अतिशय चांगली तयारी केली असून आवश्यक सर्व निधी उपलब्ध करून देण्यात आला आहे. दुपारनंतर गर्दी आणखी वाढण्याची शक्यता आहे, त्यासाठीही नियोजन करण्यात आले आहे, असे अजित पवार म्हणाले. शौर्यदिन शांततेत आणि सुव्यवस्थितपणे पार पडावा, यासाठी प्रशासन सज्ज असल्याचे त्यांनी स्पष्ट केले. वचित बहुजन आघाडीचे अध्यक्ष प्रकाश आंबेडकर यांनीही विजयस्तंभाला अभिवादन केले. यावेळी त्यांनी भीमा कोरेगावच्या ऐतिहासिक लढ्याचे महत्त्व अधोरेखित केले. हा लढा केवळ सैनिकी विजय नव्हता, तर जातीयप्रथा आणि अन्यायकारक व्यवस्थेविरुद्धातील संघर्ष करण्यात आले आहेत. स्वच्छता आणि पाणीपुरवठ्यासाठीही विशेष व्यवस्था करण्यात आली आहे. ८० घंटागाड्या, शुद्ध पाण्यासाठी १५० टॅंकर्स तैनात असून, २०० कर्मचारी नियुक्त करण्यात आले आहेत.

स्वच्छता आणि पाणीपुरवठ्यासाठीही विशेष व्यवस्था करण्यात आली आहे. ८० घंटागाड्या, शुद्ध पाण्यासाठी १५० टॅंकर्स तैनात असून, २०० कर्मचारी नियुक्त करण्यात आले आहेत.

भाजपसह शिवसेनेचीही विजयाची

घोडदौड सुरू!

कल्याण-डोंबिवली महापालिकेत ९, तर राज्यभरात १३ नगरसेवक बिनविरोध

■ **महासागर प्रतिनिधी नागपूर / मुंबई, दि. १ :** राज्यात सध्या महापालिका निवडणुकीचे वातावरण चांगलेच तापले आहे. उमेदवारी अर्ज भरण्याच्या नाट्यातून पुढे येत आता अर्जांची छाननी केली जात असून यात राजकीय पक्ष एकमेकांना धक्के देत आहेत. तर काही ठिकाणी बिनविरोध विजयाचे गुलाल उधळण देखील सुरू झाली आहे. भाजपने कल्याण डोंबिवलीमध्ये विजयाचा गुलाल उधळल्यानंतर आता केडीएमसी महापालिकेत भाजप-शिवसेना शिंदे गटाच्या युतीचे तब्बल ९ नगरसेवक विजयी झाले आहेत. भाजपचे ५ आणि शिवसेना शिंदे गटाचे ४ उमेदवार बिनविरोध झाले आहेत. कल्याण डोंबिवली महानगरपालिकेत भाजप-शिवसेना शिंदे गटाच्या महायुतीने मतदानापूर्वीच विजयाचा गुलाल उधळण्यास सुरुवात केली आहे. भाजपचे ५ आणि शिवसेना शिंदे गटाचे ६ उमेदवार बिनविरोध निवडून आले आहेत. त्यामुळे १२२ सदस्य संख्या असलेल्या कल्याण डोंबिवली महानगरपालिकेत सत्तास्थापनेसाठी आवश्यक असलेल्या ६२ जागांपासून महायुती आता केवळ ५३ जागा दूर आहे. त्यामुळे भाजप, शिवसेनेत जल्लोषाचे वातावरण पाहायला मिळत आहे. भाजपचे उमेदवार बिनविरोध निवडून येत असल्याने भाजप प्रदेशाध्यक्ष रवींद्र चव्हाण यांची रणनीती यशस्वी ठरत असल्याचे बोलले जात आहे. मात्र, आता शिवसेना शिंदे गटाचेही ४ उमेदवार बिनविरोध निवडून आल्याने खासदार श्रीकांत शिंदे यांची खेळी यशस्वी झाली असल्याचे पाहायला मिळत आहे. कल्याण डोंबिवली महानगर पालिका निवडणुकीत

व्यावसायिक सिलिंडर १११ ने महाराज

■ **वृत्तसंस्था, नवी दिल्ली, दि. १ :** आज १ जानेवारी २०२६ पासून व्यावसायिक गॅस सिलिंडरच्या किंमती ११ रुपयांनी वाढल्या आहेत. तसेच, कार खरेदी कल्याणासाठीही तुम्हाला जास्त किंमत मोजावी लागेल. आजपासून ११ किलोचा व्यावसायिक गॅस सिलिंडर १११ रुपयांपर्यंत महाराज झाला आहे. दिल्लीत त्याची किंमत १११ रुपयांनी वाढून १६९.१५० झाली आहे. आधी तो १५८.५० मध्ये मिळत होता. तर मुंबईत तो आता १६४२.५० रुपयांना मिळेल.

मोदींचा सूचक दौरा शाह, योगींच्या सभा

रणांगणात भाजपच्या तोफा धडाडणार

■ **महासागर प्रतिनिधी, मुंबई, दि. १ :** महापालिकेच्या रणांगणात आता रणशिंग फुंकल जाणार आहे. मुंबईसह राज्यातील प्रमुख महानगरपालिकांसाठी भाजपने आखलेला प्रचाराचा मेगाप्लॅन ऑटोमॅट टप्प्यात पोहोचला असून, येत्या काही दिवसांत राजकीय वातावरण अक्षरशः तापणार आहे. मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांच्या नेतृत्वाखाली भाजप आक्रमक प्रचारात उतरणार असून, दिल्लीपासून लखनौपर्यंतचे दिग्गज नेते मैदानात दिसणार आहेत. या प्रचार रणनीतीचा केंद्रबिंदू असतील केंद्रीय गृहमंत्री आणि उत्तर प्रदेशचे मुख्यमंत्री . त्यांच्या ज्वालाग्राही भाषणांच्या तोफा महापालिकेच्या लढतीत भाजपसाठी निर्णायक ठरणार असल्याचा दावा पक्षात केला जात आहे. विशेष बाब म्हणजे पंतप्रधान यांची थेट प्रचारसभा होणार नसली, तरी त्यांचा मुंबई दौरा राजकीय दृष्टिकोनातून अत्यंत महत्त्वाचा मानला जात आहे. ११ जानेवारी रोजी मुंबईत दाखल होणारे पंतप्रधान एका विशेष कार्यक्रमाला उपस्थित राहणार आहेत. पद्मभूषण पुरस्कारप्राप्त यांच्या ५००व्या पुस्तकाचे प्रकाशन पंतप्रधानांच्या हस्ते होणार आहे. या माध्यमातून जैन समाजात सकारात्मक संदेश पोहोचवण्याची भाजपची रणनीती असल्याचं बोललं जात आहे.

अखेर महायुतीला रामदास ‘आठवले’!

■ **महासागर प्रतिनिधी, मुंबई, दि. १ :** मुंबई महानगरपालिका निवडणुकीसाठी भाजप आणि शिवसेना (शिंदे गट) यांच्यातच जागावाटप झाल्याने रिपब्लिकन पार्टी ऑफ इंडियाचे (आठवले गट) नेते रामदास आठवले नाराज झाले होते. मात्र, या नाराजीची दखल घेत मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस आणि उपमुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांनी रिपाईला सोबत घेण्याचा निर्णय घेतला आहे. महायुतीतील दोन्ही मोठे भाऊ आपल्या कोट्यातून प्रत्येकी ६ जागा रिपाईला देणार असून, आता मुंबईत

भाजप-शिंदेसेना प्रत्येकी ६ जागा सोडणार

■ **महासागर प्रतिनिधी, मुंबई, दि. १ :** मुंबई महानगरपालिका निवडणुकीसाठी भाजप आणि शिवसेना (शिंदे गट) यांच्यातच जागावाटप झाल्याने रिपब्लिकन पार्टी ऑफ इंडियाचे (आठवले गट) नेते रामदास आठवले नाराज झाले होते. मात्र, या नाराजीची दखल घेत मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस आणि उपमुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांनी रिपाईला सोबत घेण्याचा निर्णय घेतला आहे. महायुतीतील दोन्ही मोठे भाऊ आपल्या कोट्यातून प्रत्येकी ६ जागा रिपाईला देणार असून, आता मुंबईत

ऐतिहासिक भूमीत अक्षरांचा जागर

■ **साताराच्या ऐतिहासिक भूमीतून थेट अजित जगताप**

असं म्हणतात की, इतिहास मनगटांच्या रंगीमधून लिहिला जातो, इतिहास काळजाच्या धंगी मधून लिहिला जातो. धर्म, जात, प्रांत, पंथ यांना गाडून विश्वबंधुत्वाचा इतिहास सांगणाऱ्या संतांच्या अनमोल वाणीला स्मरून इतिहास रचणारा सातारा जिल्हा आहे. थेट छत्रपती शिवायांची गादी सातार्यामध्ये आहे. आज या सातार्यात ठिकाणी साहित्यिकांची मंदियाळी अवतरली.

९९ व्या अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलनाचा दिमाखदार शुभारंभ ग्रंथदिंडीने जागवल्या पारंपारिक आठवणी

■ **सातारा, दि. १ :** ऐतिहासिक सातारा नगरीत आज साहित्य आणि विचारांच्या अभूतपूर्व संगमातून ९९ व्या अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलनाचा शुभारंभ झाला. 'स्वराज्य विस्तारक छत्रपती थोरले शाहू महाराज साहित्यनगरी' (शाहू क्रीडा संकुल) येथे ध्वजारोहणाच्या मंगल सोहळ्याने या साहित्यकुंभाचा शुभारंभ झाला. सातारा जिल्ह्याचे वैभव आणि साहित्याची परंपरा यांचा अनोखा संगम आज या ठिकाणी पाहायला मिळाला. महाराष्ट्र साहित्य परिषदे, पुणे, शाखा-शाहूपुरी (सातार) आणि मावळा फौंडेशन, सातारा आयोजित अखिल भारतीय मराठी साहित्य मंडळाच्या वतीने सातारा येथे १ ते ४ जानेवारीला अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलन येथे सातारा येथे आयोजन करण्यात आले आहे. अखिल भारतीय मराठी साहित्य महामंडळाचे प्रा. मिलिंद जोशी यांच्या हस्ते संमेलनाचे ध्वजारोहण करण्यात आले. यावेळी संमेलनाचे स्वागताध्यक्ष तथा सार्वजनिक बांधकाम मंत्री श्रीमंत छत्रपती शिवेंद्रसिंहराजे भोसले आणि संमेलनाध्यक्ष विश्वास पाटील यांची प्रमुख उपस्थिती होती. या ऐतिहासिक प्रसंगी ९८ व्या साहित्य संमेलनाच्या अध्यक्षा डॉ. तारा भवाळकर, संमेलनाचे कार्याध्यक्ष विनोद कुलकर्णी, कार्यवाहक सुनीताराजे पवार, जिल्हाधिकारी संतोष पाटील, पोलीस अधीक्षक तुषार दोशी, ज्येष्ठ उद्योजक भालचंद्र जोशी, संदीप शाहा, रवींद्र बेडकीहाळ यांसह अनेक साहित्यिक, मान्यवर, अखिल भारतीय साहित्य महामंडळाचे पदाधिकारी उपस्थित होते. विविध 'कड्ड्यांचा' उत्साह संमेलनाचे मुख्य आकर्षण असलेल्या ग्रंथ प्रदर्शनाचे उद्घाटन ९८ व्या संमेलनाच्या अध्यक्षा डॉ. तारा भवाळकर यांच्या हस्ते संपन्न झाले. हजारो पुस्तकांनी सजलेली ही ग्रंथनगरी वाचकांसाठी ज्ञानाचा खजिना ठरत आहे. साहित्याच्या विविध अंगांना स्पर्श करणाऱ्या विविध कड्ड्यांचे उद्घाटनही यावेळी करण्यात आले: कवी कड्ड्याचे उद्योजक भालचंद्र जोशी यांच्या हस्ते व रवींद्र बेडकीहाळ यांच्या उपस्थितीत तर गझल कड्ड्याचे उद्घाटन संमेलनाचे स्वागत अध्यक्ष श्री. भोसले यांच्या हस्ते झाले. प्रकाशन कड्ड्याचे उद्घाटन संमेलनाध्यक्ष विश्वास पाटील यांच्या हस्ते झाले. **सातारकर पाहुणचारासाठी सज्ज: शिवेंद्रसिंहराजे भोसले** स्वागताध्यक्ष श्रीमंत छत्रपती शिवेंद्रसिंहराजे भोसले म्हणाले, सातारकरांच्या वतीने सर्वांचे स्वागत केले. ते म्हणाले, साहित्यातील दिग्गज व्यक्तिमत्त्वांच्या स्वागतासाठी सातारकर सज्ज आहेत. स्वागताची कोणतीही उणीव भासू नये, यासाठी प्रशासन आणि आम्ही सर्वजण मनाभावे प्रयत्न करत आहोत. हे संमेलन सातारच्या शिरपेचात मानाचा तुरा रोवणारे ठरेल. **संमेलनासाठी सातारकरांमध्ये मोठा उत्साह : विश्वास पाटील** यावेळी संमेलनाचे अध्यक्ष पाटील म्हणाले, या साहित्य संमेलनासाठी सातारकरांमध्ये मोठा उत्साह आहे. महाराष्ट्राच्या कानाकोपऱ्यातून साहित्य आणि रसिक मंडळी आलेली आहेत. त्यांचा उत्साह पाहून आम्हाला अधिक जोमाने काम करण्याची प्रेरणा मिळते.

साहित्यशास्त्राच्या या उत्सवात सातारा आणि आजूबाजूच्या जिल्ह्यांमधील, अथोक्षक तुषार दोशी, मसप शाहूपुरी मोठ्या प्रमाणावर सहभागी होतील, असा विश्वास त्यांनी व्यक्त केला. संमेलनाचे कार्याध्यक्ष कुलकर्णी म्हणाले, आज अत्यंत उत्साहात ध्वजारोहणासह विविध कार्यक्रमांनी संमेलनाचा शुभारंभ झाला आहे. आत्तापर्यंतच्या सर्व साहित्य संमेलनांमध्ये हे साहित्य संमेलन अधिक उठावदार ठरेल. सार्वजनिक बांधकाम मंत्री भोसले यांनी स्वागतामध्ये कुठेही कमी पडणार नाही असा शब्द दिला होता. त्याप्रमाणे छत्रपती थोरले शाहू महाराज साहित्य महामंडळानेही हे मान्य केले आहे. अत्यंत देजेदर आणि उच्च प्रतिची अशी व्यवस्था या ठिकाणी करण्यात आली आहे. यामध्ये प्रशासनाने खूप सहकार्य केले आहे. ९९ व्या अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलनाच्या ग्रंथ दिंडीने महाराष्ट्र राज्याची संस्कृती परंपरा संत वाङ्मय आणि साहित्य यांच्या आठवणी निश्चितपणे जागवल्या. या ग्रंथदिंडीचे उद्घाटन ज्येष्ठ साहित्यिका डॉ. तारा भवाळकर, संमेलनाचे स्वागत अध्यक्ष सार्वजनिक बांधकाम मंत्री शिवेंद्रसिंहराजे भोसले, अखिल भारतीय महामंडळाचे अध्यक्ष मिलिंद जोशी यांची चांदीच्या रथातून मिरवणूक काढण्यात आली. या ग्रंथदिंडीमध्ये ५५ शाळांचे विद्यार्थी सहभागी झाले होते. पर्यावरण, साताऱ्यातील पर्यटन, संत साहित्य, क्रांतीज्योती सावित्रीबाई फुले व थोर समाज सुधारक महात्मा फुले यांची शिक्षण चळवळ, संत ज्ञानेश्वर, मुक्ताबाई यांनी केलेला संतपरंपरेचा प्रसार अशा विविध विषयांवर विद्यार्थ्यांनी आकर्षक चित्र सादर केले.

निवडणुकीच्या रिंगणात उतरवले होते. यानंतर त्यांनी 'वर्षा' बंगल्यावर जाऊन मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांची भेट घेतली आणि त्यानंतर ठाण्यात उपमुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांच्याशी संविस्तर चर्चा केली. या भेटीनंतर दोन्ही नेत्यांनी रिपाईला प्रत्येकी ६ जागा देण्याचे आश्वासन दिले. आम्ही महायुतीचा भाग आहोत आणि आता १२ जागांवर आमचे उमेदवार निवडणूक लढवतील, असे आठवले म्हणाले. रिपाईच्या प्रवेशानंतर आता भाजपा ३३१, शिवसेना ८४ आणि रिपाई १२ असे जागा वाटपाचे गणित असणार असल्याचे समोर आले आहे.

इंदूरमध्ये दूषित पाण्यामुळे १४ वा मृत्यू

■ **वृत्तसंस्था, इंदूर, दि. १ :** देशातील सर्वात स्वच्छ शहर इंदूरमधील भागीरथपुरा येथे दूषित पाणी प्यायल्याने आतापर्यंत १४ लोकांचा मृत्यू झाल्याची माहिती मिळाली आहे. १४ व्या मृताचे नाव अरविंद (४३) वडील हिरालाल असे आहे. ते कुलकर्णी भट्टा येथील रहिवासी होते. ते भागीरथपुरा येथे कामासाठी पोहोचले होते, तब्येत बिघडल्याने घरी परतले. यावर ते घरीच राहून औषधे घेत होते. यानंतर कुटुंबीय त्यांना एका खाजगी रुग्णालयात घेऊन गेले, जिथे उपचारादरम्यान त्यांचा मृत्यू झाला. सध्या दूषित पाण्यामुळे बाधित झालेले १६२ लोक रुग्णालयात दाखल आहेत.

